

Asia: VN/4099/2024

Lausuntopyyntö: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät

Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Tavoite lisätä kilpailua, tehokuutta ja säästöjä julkisissa hankinnoissa on sinällään kannatettava. Nokian kaupunki ei ole kuitenkaan työryhmämietinnön perusteella vakuuttunut, että esityksellä saavutettaisiin säästöjä tai kilpailun lisäämistä.

Julkisten hankintojen menettely on erittäin säädeltyä. Hankintamenettelyä koskevaa lainsäädäntöä tulisi pyrkiä yksinkertaistamaan. Tämä voisi osaltaan edistää kilpailua sekä vähentää niin tarjoajien kuin hankintayksiköiden hallinnollista työtä. Hankintalain tarkat menettelysäännökset ja niiden tiukka tulkinta oikeuskäytännössä, johtavat toisinaan tilanteisiin, jotka eivät ole kohtuullisia hankintayksikön tai tarjoajien kannalta. Tarjoaja voidaan joutua sulkemaan pois tarjouskilpailun ulkopuolelle esimerkiksi virheellisesti ilmoitetun referenssin vuoksi tai jonkun ison hankinnan kokonaisuuden kannalta marginaalisen virheen vuoksi. Hankintalainsäädäntö kaipaa yksityiskohtaisen sääntelyn sijaan enemmänkin joustavuutta, mikä voisi osaltaan edistää myös kilpailua.

Pääministeri Orpon hallitus on käynnistänyt normien keventämishojelman, joka on merkityksellinen kuntakentälle. Työryhmämietinnössä esitetty sidosyksiköiden 10 %:n vähimmäisomistusosuuteen liittyvä vaatimus kuitenkin tiukentaa sääntelyä ja asettaa hankintayksiköille uusia velvoitteita ja hallinnollista taakkaa. Työryhmämietintöön sisältyy myös muita uusia velvoitteita, jotka ovat omiaan lisäämään hankintayksiköiden hallinnollista työtä.

Nokian kaupunki tiedostaa, että sidosyhtiöiden käyttämiseen liittyy ilmiöitä, joissa hankintayksikkö hankkii hyvin pienen omistusosuuden yhtiöstä ja tekee sen jälkeen huomattavia määriä hankintoja

tai arvoltaan merkittäviä hankintoja omistamiltaan yhtiöltä sen sijaan, että niitä kilpailutettaisiin markkinoilta. Nokian kaupunki ei sinällään vastusta, että sidosyksikköjen, joissa hankintalainsäädännön edellyttämä määräysvalta ei toteudu, toimintaan puututaan ja sidosyksikköhankintoja valvotaan tiukemmin. Työryhmämietinnössä esitetty sääntelyratkaisu sidosyksiköiden vähimmäisomistusosuudelle on kuitenkin liian kategorinen malli, joka ei mahdollista erilaisten kuntien, toimialojen ja käytännön tilanteiden ottamista huomioon. Lisäksi omistajuusratkaisuun sisältyy merkittäviä kustannuksia kasvattavia riskejä, joita ei voida pitää esityksen tavoitteiden näkökulmasta johdonmukaisina, kuten Kilpailu- ja kuluttajavirasto on todennut eriväessä mielipiteessään. Omistusjärjestelyistä ja toimintojen uudelleen järjestelyistä aiheutuisi myös merkittävää lisätyötä ja muutuskustannuksia.

Yksi merkittävä ongelma työryhmämietinnössä on se, että siitä puuttuu lainvalmisteluohjeiden mukainen vaikutusten arviointi, joka on olennainen osa hyvää lainvalmistelua. Esitetty sidosyksikkösääntelyn muutos on taloudellisesti ja myös käytännössä niin merkittävä muutos, että esitykseen tulisi sisältyä lausuntovaiheessa vaikutusten arviointi sekä vaihtoehtojen vaikutusten arviointi. Työryhmämietintöä ei tule valmistella hallituksen esitykseksi ennen kuin esityksen vaikutukset on tosiasiallisesti, monipuolisesti ja perusteellisesti arvioitu. Mikäli mietinnöstä jatkovalmistellaan hallituksen esitys vaikutusarvioineen, se tulisi laittaa uudelleen lausuntokierrokselle.

Kuntaliitto on jättänyt työryhmämietintöön erivävän mielipiteen, johon Nokian kaupunki yhtyy.

Hankintojen valmistelu

Hankintojen valmistelua koskevilla ehdotuksilla pyritään lisäämään hankintojen huolellista valmistelua, markkinakartoituksen käyttöä, sekä kilpailua julkisissa hankinnoissa. Tavoitteena on saada lisää tarjontaa ja säästöjä. Työryhmän mietinnössä ehdotetussa ratkaisussa on samanaikaisesti pyritty varmistamaan, että se on käytännön hankintatoimen näkökulmasta tarkoituksenmukainen.

Markkinakartoituksen hyödyntäminen on yksi tärkeä keino saada ymmärrystä markkinoista hankinnan kilpailutusta ja tarjouspyyntöjen vaatimusten laatimista varten. Markkinakartoitusten käytön ja hankinnan huolellisen valmistelun edistäminen on sinänsä kannatettavaa ja se voi lisätä tarjousten määrää ja edistää kilpailua. Nokian kaupunki kuitenkin kyseenalaistaa sen, että onko sääntelyn lisääminen markkinakartoituksesta tarkoituksenmukaisin keino tavoitteen saavuttamiseksi.

Nokian kaupungin viimeaikaisten kokemusten mukaan kilpailun puute voi johtua siitä, että potentiaalisia tarjoajia on vähän tai osa potentiaalisista tarjoajista ei jätä tarjouksia. Hankintojen huolellinen valmistelu tai markkinakartoituksen tekeminenkään ei takaa, että saadaan useita tarjouksia ja lisää kilpailua.

Lakiluonnoksen mukaan avoimena menettelynä toteutettu hankinta tulisi keskeyttää, jos hankintayksikkö olisi saanut tarjouskilpailussa vain yhden tarjouksen. Mikäli hankintayksikkö haluaisi

edelleen täyttää hankintatarpeen julkisena hankintana, tulisi järjestää uusi tarjouskilpailu. Hankintamenettely olisi uusittava vain kerran. Keskeyttämisvelvoitetta ei ole, jos hankintayksikkö on toteuttanut markkinakartoituksen tai jakanut hankinnan osiin.

Esitetty muutos sisältää riskin hankintayksiköiden hallinnollisen taakan lisääntymisestä. Käytännössä yhden tarjouksen saaminen kilpailutuksessa ei useinkaan johdu hankintayksikön toimenpiteistä, vaan markkinatilanteesta ja

-tarjonnasta. Mikäli kilpailutuksia jouduttaisiin esitettyjen säännösten vuoksi lisääntyvässä määrin kilpailuttamaan uudelleen, uudelleenkilpailutukset lisäävät hankintayksiköiden työmäärää merkittävästi.

- **Kuinka hyvin hankintalain 65, 75, 124 ja 125 §:iä koskeva esitys edistää markkinakartoituksen käyttöä ja hankinnan huolellista valmistelua?**

-

- **Ovatko esitetyt keinot sopivia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi?**

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen

Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei ole tarkoituksenmukainen ja on vaikeasti toteutettavissa.

Esitetty vähimmäisomistusosuus on merkityksellinen kunnallisen itsehallinnon kannalta. Esitys rajoittaa kuntien mahdollisuutta päättää toimintojensa järjestämisestä. Esityksen suhdetta perustuslain 121 §:ään ei ole riittävästi arvioitu.

Muutos kohtelisi eri kokoisia kuntia perusteetta eriarvoisesti. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen lausuntokäytännön mukaan kaikkien kuntien itsehallintoon vaikuttavan lakiehdotuksen vaikutuksia ei voida arvioida vain yleisesti ja valtakunnallisesti koko kuntasektorin tasolla, vaan vaikutuksia on tarkasteltava myös kuntakohtaisesti, kunkin kunnan tasolla erikseen. Vähintäänkin tulisi arvioida esityksen vaikutuksia eri kokoihin kuntiin, sillä käytännössä kuntien mahdollisuudet järjestää toimintonsa itse vaihtelevat huomattavan paljon.

Esitetty vähimmäisomistusprosentti johtaa alle kymmenen omistajan yhtiöissä täysin epätarkoituksenmukaisiin omistusosuuksien myynteihin omistajien kesken, eikä syntyvillä kustannuksilla saavuteta käytännön hyötyä. Uudistuksen hyödyt ovat epäselvät ja epäsuhdassa palveluiden uudelleenjärjestelyistä aiheutuvaan työhön ja kustannuksiin.

Lisäksi esitetyn muutoksen esitystapa ei ota huomioon vähimmäisomistusosuuden suhdetta omistajan määräysvaltaan. Vaaditun 10 prosentin omistaminen ei nimittäin automaattisesti tarkoita määräysvallan toteutumista.

Omistusjärjestelyihin pakottava esitetty vähimmäisomistusvaatimus myös vaarantaa ja osin kokonaan lopettaa seudullisen yhteistyön palveluiden järjestämisessä. Palveluiden järjestämiseen yhdessä on aiemmin jopa kannustettu volyymihyötyjen, osaamisen, neuvotteluvoiman ja investointien keskittämisen hyötyjen saamiseksi. Toisaalta seudullinen yhteistyö on ollut äärimmäisen hyödyllistä kuntien toimintaedellytysten varmistamiseksi. Esitetty muutos yhtiöiden omistukseen sirpaloittaa ja rikkoo toimivia palveluita ja järjestämisen tapaa.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on?

Kaupunki on omistajana useissa, eri toimialojen yhtiöissä, joissa sen omistusosuus on alle 10 %. Kaupunki on osakkaana eräissä Tampereen kaupunkiseudulla toimivissa kunnallisissa yhtiöissä, joissa omistusosuus perustuu esimerkiksi asukasluukuun. Lisäksi kaupunki on pienosakkaana eräissä valtakunnallisissa yhtiöissä. Kaupungin ostovolyyymi näistä yhtiöistä on pieni. Tässä lausunnossa sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksen vaikutuksia Nokian kaupungille tarkastellaan kolmen erilaisen yhtiön ja toimialan kannalta.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy

Pirkanmaan Jätehuolto Oy on 17 kunnan omistama yhtiö, jonka tehtävä on tuottaa kunnille lakisääteisesti kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät. Nokian kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 7,48 %.

Sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskeva muutos koskettaisi kaikkia Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistajakuntia ja merkitsisi toteutuessaan laajamittaista kuntavastuullisen jätehuollon uudelleenjärjestelyn tarvetta. Voimassa olevan jätelain tulkinnan mukaan kuntavastuullisen jätehuollon palvelutehtävien toteutus palaisi kunnille, mikäli yhtiön sidosyksikköasema omistajakuntaan nähden ei täyty.

Esitetty vähimmäisomistusosuus vaarantaisi kuntien vastuulle kuuluvan jätehuollon järjestämisen alueellisena yhteistyönä vakiintuneiden toimintamallien mukaisesti. Kuntien vastuulle kuuluvassa jätehuollossa on kysymys kuntien lakisääteisestä tehtävästä – ei hallitusohjelmakirjauksen mainitsemista tukipalveluista, vaan tarkasti säännellystä kokonaisuudesta. Pirkanmaan Jätehuolto Oy toteuttaa omistajiensa sidosyksikkönä kuntavastuullisen jätehuollon palvelutehtäviä jätelaissa säädetysti julkisena hallintotehtävänä.

Kuntien alueellinen yhteistyö jätehuollon lakisääteisten tehtävien hoitamisessa on mahdollistanut jätehuollon palveluiden organisoinnin ja tuottamisen kustannustehokkaasti markkinoita hyödyntäen. Yhtiön omistuksen jakautuminen omistajakuntien kesken perustuu kuntien asukaslukuun ja näin ollen kuhunkin omistajakuntaan kohdistuviin lakisääteisten jätehuoltopalveluiden tarpeen volyyymiin.

Kaupungin saamien tietojen mukaan Pirkanmaan Jätehuolto Oy kilpailuttaa ja ostaa nykyisin noin 80 % palveluistaan yksityisiltä toimijoilta. Tosiasiassa uutta liiketoimintaa ei välttämättä juurikaan syntyisi markkinoille, vaikka hankintayksikkö kilpailuttaisi ja ostaisi palvelun kokonaan markkinoilta.

Kymmenen prosentin vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus johtaisi toteutuessaan tilanteeseen, jossa Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistajakuntien tulisi täysin riittämättömän 2,5 vuoden siirtymäajan puitteissa toteuttaa muun muassa seuraavat toimenpiteet:

-Järjestellä uudelleen yhtiön omistussuhteet kuntavastuullisen jätehuollon toteuttamiseksi investoitu jätehuollon infrastruktuuri ja yhtiön olemassa olevat sopimukset huomioiden perustuslain omaisuudensuojan näkökulmasta kestäväällä tavalla.

-Toteuttaa omistajakunnille palautuvien lakisääteisten jätehuoltopalveluiden toteuttamiseksi tarpeelliset kuntakohtaiset henkilöstö- ja viranomaisjärjestelyt niihin liittyvine päätöksineen, määräyksineen ja taksoineen.

-Kilpailuttaa samanaikaisesti lukuisten muiden samassa tilanteessa olevien kuntien kanssa mm. jätteenkäsittelyyn, kuljetuksiin, jäteasemapalveluihin, konetöihin, jäteneuvontaan ja tietojärjestelmiin kohdistuvat, omistajakunnille palautuvien jätehuoltopalveluiden toteuttamiseksi tarvittavat, hankinnat hankintojen ajallisen keskittymisen hintoja nostavat ja palvelujen saatavuutta heikentävät vaikutukset taklaten.

-Varmistaa, että kuntalaisten jätehuoltopalvelut toteutuvat jätelain edellyttämässä laajuudessa kaikkein erilliskeräysvelvoitteineen sekä tuottajayhteistyöhön kohdistuvine vaatimuksineen.

Ehdotettu muutos tarkoittaisi paitsi Nokian kaupungille ja Pirkanmaalle myös koko jätehuollon toimialalle merkittävien rakenteellisten muutosten toteuttamista. Työryhmämietinnön mukaan Suomen kaikissa kuntien yhteisesti omistamista 26 jätehuollon yhtiöstä 24 yhtiössä on alle 10

prosentin omistusosuuksia. Kuntaliitolta saatujen tietojen mukaan kunnallisessa jätehuollossa ei ole kuitenkaan edes havaittu omistusosuuksiin liittyviä määräysvaltahaasteita, joihin hankintalain uudistuksella pyritään puuttumaan.

Mikäli esitetty vähimmäisomistusosuutta koskeva 10 % vaatimus säilyy, niin sidosyksiköiden ns. ulosmyynnin raja tulisi nostaa 20 %:iin liikevaihdosta, minkä EU:n hankintalainsäädäntö mahdollistaa.

Muutos ja uusien jätehuoltoviranomaisten toiminnan käynnistäminen aiheuttaisi valtavaa hallinnollista lisätyötä siirtymäajalle ja vaikeuttaisi myös keskeisten viranomaisten tehtävien hoitamista. Lisäksi kuntien hallinnollinen taakka kasvaisi merkittävästi ja pysyvästi.

Business Tampere Oy

Business Tampere Oy on Tampereen kaupunkiseudun elinkeino-yhtiö, joka edistää alueen elinvoimaa, houkuttelee investointeja ja vahvistaa paikallisten yritysten kanssa yhteistyöllä niiden kasvua ja kansainvälistymistä. Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kuntaa omistaa Business Tampere Oy:n asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Nokian kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 8,86 %. Nokian kaupunki hankkii yhtiöltä elinkeino- ja kehityspalveluita. Yhtiöllä on oikeus käyttää ulkoisia alihankkijoita palvelujen tuottamisessa.

Ehdotettu muutos tarkoittaisi, että Business Tampere Oy:n omistusosuudet tulisi järjestellä uudelleen eli toteuttaa osakkeiden myyntejä omistajien kesken, mikäli vakiintunutta yhteistyötä jatketaan. Omistusosuuksien uudelleen järjestelyä ei voida pitää millä tavalla tarkoituksenmukaisena eikä sillä saavuteta myöskään kustannussäästöjä eikä mitään muitakaan hyötyjä, mitä ehdotetulla sidosyksikkösääntelyn muutoksella tavoitetaan. Päinvastoin omistajakunnille aiheutuisi hallinnollista lisätyötä ja -kustannuksia omistusjärjestelyjen toteuttamisesta.

Pirkanmaan Voimia Oy

Pirkanmaan Voimia Oy tuottaa ateria- ja puhtauspalveluita. Yhtiöllä on kokonaisvastuu Tampereen kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden järjestämisestä monituottajamallilla. Yhtiö tuottaa ateria- ja puhtauspalveluita myös Pirkanmaan hyvinvointialueelle ja muille omistajilleen. Yhtiön omistaa Tampereen, Nokian, Virtain ja Ylöjärven kaupungit, Vesilahden kunta sekä Pirkanmaan hyvinvointialue. Nokian kaupungin omistusosuus yhtiöstä on alle 1 %.

Nokian kaupunki hankkii yhtiöltä ateria- ja puhtauspalvelut lukioon.

Nokian kaupungin ylläpitämä lukio ja Tampereen kaupungin ylläpitämä Tampereen seudun ammattioppilaitos toimivat Silta-kampuksella samassa rakennuksessa. Silta-kampuksella on yhteisiä tiloja sekä yhteinen ruokala, jossa ruokailevat lukiolaiset ja ammattioppilaitoksen opiskelijat. Pirkanmaan Voimia Oy tuottaa ateria- ja siivouspalvelut molemmille oppilaitoksille, mikä on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää. Käytännössä yhteisessä ruokalassa ja keittiössä ei voi edes toimia samanaikaisesti useampi ateriapalvelujen palveluntuottaja.

Ehdotettu muutos tarkoittaisi, että Pirkanmaan Voimia Oy:n omistusosuudet tulisi järjestellä uudelleen eli toteuttaa osakkeiden myyntejä omistajien kesken, mikäli kaupunki haluaisi edelleen ostaa lukion ateria- ja puhtauspalvelut yhtiöltä. Omistusosuuden kasvattaminen ei ole kaupungin kannalta tarkoituksenmukaista ottaen huomioon kaupungin pieni ostovolyymi yhtiöltä. Sillä ei saavutettaisi myöskään kustannussäästöjä eikä mitään muitakaan hyötyjä, mitä ehdotetulla sidosyksikkösääntelyn muutoksella tavoitetaan. Päinvastoin omistajakunnille aiheutuisi hallinnollista lisätyötä ja -kustannuksia omistusjärjestelyjen toteuttamisesta.

Nokian kaupunki ei myöskään voisi ottaa ainakaan lukion ateriapalveluiden järjestämistä omaksi tuotannokseen eikä myöskään kilpailuttaa niitä yksin, sillä lukion ja ammattioppilaitoksen yhteisessä ruokalassa ja keittiössä voi toimia käytännössä vain yksi ruokapalveluiden tuottaja.

- **Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?**

Muutoksen vaikutukset ovat niin laajat, ettei muutosta tulisi toteuttaa edes poikkeuksiin nojaten. Varsinkin eräillä toimialoilla, kuten jätehuolto, omistusvaatimus ei ole toteutuskelpoinen. On ongelmallinen lähestymistapa, että jo valmisteluvaiheessa epätarkoituksenmukaiseksi tunnistettu omistusvaatimus jäisi lainsäädäntöön ja siihen tehtäisiin vain yksittäisiä yhtiö- tai toimialakohtaisia poikkeuksia.

Mikäli sidosyksiköiden omistusosuusvaatimus toteutetaan joltakin osin, varainsiirtoverolakiin tulisi lisätä säännös osakkeiden myyntiin liittyvästä määräaikaisesta varainsiirtoverovapautuksesta. Osakekaupat johtuvat pakottavasta lainsäädännöstä, joten hankintayksiköt tulisi vapauttaa varainsiirtoveron maksuvelvollisuudesta uudistuksen siirtymäaikana.

Työryhmämietinnön sisältämä velvoite irtisanoa hankintayksikön ja sidosyksikön väliset sopimukset siirtymäajan puitteissa on ongelmallinen perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan näkökulmasta. Mahdollisesti jo paljon ennen tämän muutosesityksen valmistelua tehtyjen sopimusten pysyvyyteen puuttuminen on kyseenalaista valmistellussa uudistuksessa.

- **Mitä toimenpiteitä organisaationne aikoo sidosyksikön omistajana tehdä vähimmäisomistusrajaa koskevan sääntelyn seurauksena (esimerkiksi jatkuuko toiminta markkinaehtoisena, puretaanko yhtiö, pilkotaanko yhtiö, ryhdytäänkö muihin toimenpiteisiin?)**

-

- **Minkälaisia taloudellisia tai muita hyötyjä muutoksesta todennäköisesti seuraisi?**

Ovatko esitetyt sidosyksiköitä koskevat siirtymäajat mielestänne riittävät? Kuinka paljon aikaa muutoksiin tarvitaan?

- **Mitä siirtymäaikaa vaativia toimenpiteitä sidosyksiköitä koskeva kirjaus aiheuttaisi?**

-

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

-

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Vastaako esitys turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeviin tarpeisiinne? Onko esitetty muutos riittävä keino varmistaa turvallisuuden toteutuminen hankinnan elinkaaren aikana ottaen huomioon EU-hankintadirektiivien reunaehdot, sekä muu turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskeva sääntely?

Työryhmämietinnön mukaan hankintalakiin lisättäisiin uusi säännös, joka mahdollistaisi sen, että hankinnoissa voidaan nykyistä selkeämmin huomioida varautuminen ja turvallisuus sekä huoltovarmuus. Hankintayksikkö voisi asettaa varautumisen ja huoltovarmuuden turvaamiseksi ehtoja liittyen esimerkiksi hankinnan kohteena olevan tavaran alkuperän turvallisuusperusteiseen riskiin tai palvelun maantieteelliseen sijaintiin. Hankintayksikkö voisi myös edellyttää tarjoajaa todentamaan, että se kykenee koko hankinnan elinkaaren ajan täyttämään hankintayksikön tarjouskilpailussa asettamat vaatimukset.

Esitetty lisäys on tarkoitettu selkeyttämään varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyen edellytysten käyttöä. Kuntaliiton näkemyksen mukaan edellytysten asettamisen on mahdollista myös nykyisten säännösten perusteella. Esitetty sääntely ei siis sinällään vaikuta välttämättömältä. On kuitenkin

tärkeää, että hankintayksiköille on selvää, että niiden on mahdollista asettaa muiden vaatimusten ohella huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyviä vaatimuksia tuotteille, palveluille tai urakoille.

Rikosrekisteriotteen pakollisuudesta luopuminen

Rikosrekisteriotteiden pakollisesta käytöstä luopumista koskevan ehdotuksen tavoitteena on sujuvoittaa hankintamenettelyjä ja vähentää hallinnollista taakkaa.

Mietinnön mukaan säännöksiä muutettaisiin poissulkemisen edellytysten selvittämisen osalta siten, että hankintayksikkö voisi hyväksyä näytöksi hankintalain 80 §:ssä tarkoitettujen pakollisten poissulkemisperusteiden osalta ehdokkaan tai tarjoajan, voimavarayksikön tai alihankkijan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävän vakuutuksella vahvistetun ilmoituksen siitä, ettei toimittajaa tai henkilöä ole tuomittu tämän lain 80 §:ssä mainituista rikoksista. Rikosrekisteriotteen toimittaminen ja tarkistaminen ei olisi pakollista.

Mietinnössä todetaan, että hankintayksiköiden havaintojen mukaan rikosrekisteriotteiden tarkistamisen yhteydessä on käynyt ilmi, että pakolliseen poissulkuun johtavia rikoksia on äärimmäisen vähän. Rikosrekisteriotteiden toimittamista ja tarkastamista koskevat velvoitteet ovat aiheuttaneet merkittävän hallinnollisen taakan hankintayksiköille ja yrityksille.

Nokian kaupunki kannattaa rikosrekisteriotteen pyytämistä koskevan velvollisuuden poistamista. Rikosrekisteriotteiden pyytämisestä on aiheutunut vain hallinnollista taakkaa sekä ajallista viivettä hankintojen tekemisessä. Rikosrekisteriotteiden pakollisesta tarkistamisesta luopuminen olisi myös linjassa normien keventämistä koskevien tavoitteiden kanssa.

- **Missä määrin muutos vaikuttaa hallinnolliseen taakkaan yhtäältä hankintayksiköiden ja toisaalta tarjoajien kannalta ja edistää näitä tavoitteita?**

Hankintojen ilmoittaminen

Mitkä ovat näkemyksenne hankintojen ilmoittamista koskeviin muutoksiin? Lisäävätkö ehdotetut muutokset hankintojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella tavalla?

Lakiluonnoksessa esitetään uutta jälki-ilmoitusvelvollisuutta kansallisen kynnysarvon ylittävistä hankinnoista. Kyse ei ole mietinnössä esitetyn mukaisesti pykälän täsmentämisestä, vaan uudesta veloitteesta, joka lisää hankintayksiköiden hallinnollista työtä.

Kuntaliitosta saatujen tietojen mukaan esitetty muutos kansallisten hankintojen jälki-ilmoittamiseen liittyy valtionvarainministeriössä valmistelussa olevaan kansalliseen hankintatietovarantoon, jonka laajuudesta ja sisällöstä sekä siihen liittyvistä tietovelvoitteista ei ole ollut mitään varmuutta hankintalain työryhmätyön aikana tai vielä valmistelun edetessäkään.

Nokian kaupunki ei kannata uuden jälki-ilmoitusveloitteen säätämisestä kansallisen kynnsarvon ylittäviin hankintoihin sen tuoman hallinnollisen taakan vuoksi. Kansallisten hankintojen kilpailuttaminen on aiemmin säädetty tietoisesti kevyemmäksi, mitä hankintadirektiivissä on EU-hankintojen osalta edellytetty. Jälki-ilmoitusveloitteen työmäärää ei ole millään tasolla selvitetty, eikä sen tarpeellisuudesta tietovarantotyön kannalta ole varmuutta.

Muut huomiot

-

Flink Titta
Nokian kaupunki